

TEKST: FRANK VANDEPITTE + PERSBERICHT – FOTO'S: SOFIE VERHOEVEN

BUURZAME STROOM VAN START IN DAMPOORT

'WAAROM KUNNEN ENKEL DE HAPPY FEW GEBRUIK MAKEN VAN DE TECHNOLOGIE VAN ZONNEPANELEN? Diegenen die de investering kunnen doen én een dak boven hun hoofd hebben én een gunstige dakoriëntatie? Kunnen we zonnepanelen delen en als wijk samen eigenaar zijn van ons eigen energieproductiesysteem?' Deze vraag stelde Dieter Cuypers, bewoner in Sint-Amandsberg zich enkele jaren geleden. Het proefproject *Buurzame Stroom* wil hierop een antwoord bieden. In een afgebakend gebied in de wijk Dampoort Sint-Amandsberg wil het zonne-energie toegankelijk maken voor iedereen: eigenaars of huurders, en zelfs wie in een huis woont dat niet geschikt is voor zonnepanelen. De zonnepanelen komen ook op daken van scholen, stadsgebouwen en bedrijven in de buurt.

ZONNEPANELEN VOOR IEDEREEN

Iedereen weet ondertussen dat zonnepanelen op je dak interessant zijn voor je energiefactuur en ook voor het klimaat. Maar niet ieder dak is geschikt, en niet ieder gezin kan de investering betalen. Anderzijds zijn er overal in de stad daken die niet gebruikt worden maar wel goed liggen voor zonnepanelen, bijvoorbeeld schoolgebouwen. Enkele buurtbewoners van Sint-Amandsberg kaartten dit probleem vier jaar geleden aan bij de Stad Gent. Wat volgde was een lang zoekproces naar antwoorden en oplossingen. Onder de noemer *Buurzame Stroom* ontstond een unieke samenwerking tussen burgercoöperatie EnerGent, Samenlevingsopbouw Gent, Ecopower, Eandis, Universiteit Gent, De Energiecentrale en de Stad Gent. EnerGent coördineert het project.

BUURZAME STROOM

Buurzame Stroom ging op zoek naar een model waarin zonnepanelen niet alleen voordelig zijn voor wie ze op zijn eigen dak kan leggen. De groep toetste verschillende scenario's af en tast ook de grenzen van het wettelijk kader af.

Tijdens de technische verkenning kwamen heel wat vragen naar boven:

- hoe zorgen we ervoor dat zonnepanelen ook op huurwoningen, appartementen, scholen en woningen van mensen met heel weinig financiële middelen kunnen komen?
- hoe zorgen we ervoor dat het elektriciteitsnet niet overbelast wordt op piekmomenten?
- hoe kunnen eigenaars van een woning investeren op het dak van hun huurwoning zodat zowel eigenaar als verhuurder hier financieel voordeel uit halen?
- hoe kan ik investeren in zonnepanelen die op het dak van mijn buurman liggen?
- hoe kunnen mensen hun dak ter beschikking stellen?
- hoe kunnen we energie gaan gebruiken op het moment dat de zon schijnt?

Het proefproject is van start gegaan in het gebied tussen de Land van Waaslaan, Dendermondsesteenweg, Engelstraat en de Adolf Baeyensstraat. ▶▶▶

**BUURZAME
STROOM**

►► UNIEKE COLLECTIEVE AANPAK VOOR ZONNEPANELEN

Buurzame Stroom ontwikkelde een model waarbij het zonnepotentieel in de wijk maximaal benut wordt, met eerlijke verdeling van kosten en opbrengsten. Iedereen die instapt (eigenaars, huurders, bedrijven, winkels, scholen uit de buurt, enzovoort) kan mee profiteren van de zonne-energie in de wijk. Het project zorgt er ook voor dat kwetsbare doelgroepen kunnen meedoen. In eerste instantie zal het project deze mensen helpen om hun dak in orde en geïsoleerd te krijgen. Daarna worden er zonnepanelen op dat dak geplaatst. Die zonnepanelen worden gefinancierd door EnerGent. De bewoner krijgt zo een lagere energiefactuur.

De collectieve aanpak van *Buurzame Stroom* bevordert het gemeenschapsgevoel in de wijk. Enkele buurtbewoners groepeerden zich in 'De wijkcentrale' en zetten alvast hun schouders mee onder het project.

'Ik leerde het project kennen op het moment dat ik met een stel buurtbewoners van plan was zonnepanelen te plaatsen, en ook op zoek was naar mogelijkheden om andere daken in de buurt te gebruiken voor zonnepanelen. Buurzame Stroom is nodig omdat Gent volledig moet inzetten op nieuwe manieren van energievoorziening. Daarbij moeten we zorgen dat het sociale aspect genoeg aandacht krijgt. Want streven naar een duurzamere stad doe je samen en moet voor iedereen mogelijk zijn.'

Ralph Nafzger, vrijwilliger Buurzame Stroom

ENERGIEWIJK VAN DE TOEKOMST

Samen met de buurt zet *Buurzame Stroom* een stap naar de energievoorziening van de toekomst. Met *Buurzame Stroom* krijgt Sint-Amandsberg Dampoort een kleine, zelfvoorzienende energiecentrale met een slim elektriciteitsnetwerk met batterijen, slimme meters en elektrische wagens. Deze energiewijk van de toekomst brengt Gent een stap dichterbij naar een klimaatneutrale en zelfvoorzienende stad.

'We willen van Sint-Amandsberg Dampoort dé proeftuin maken voor veel meer zonne-energie en 'Power to the people' in Gent. We willen hierbij zoveel mogelijk burgers en ondernemingen mee laten participeren.'

Tine Heyse, Schepen van Milieu, Klimaat en Energie

'Het is belangrijk om als burgercoöperatie breder te gaan dan enkel het realiseren van een winstgevend project rond zonnepanelen en ook te denken aan de gemeenschap. De bedoeling van de coöperatie is dat burgers opnieuw meer eigenaarschap en zeggenschap over hun eigen energie-infrastructuur verwerven en zelf kunnen meewerken aan een duurzame energievoorziening waar iedereen deel van kan uitmaken.'

Lieven Demolder, vrijwilliger EnerGent

Tegen eind 2019 wil *Buurzame Stroom* 5.000 m² zonnepanelen op daken van gezinnen, bedrijven en stadsgebouwen. Daarbij zal minimaal 13% van het totale aantal deelnemende gezinnen behoren tot een kwetsbare doelgroep. Om dat mogelijk te maken, rolt *Buurzame Stroom* een model uit dat ook huurders en verhuurders over de streep trekt om zonnepanelen te installeren op daken van huurwoningen. Samenlevingsopbouw Gent zoekt mee naar instrumenten (o.a. een solidariteitsfonds) die dit mogelijk maken en wil op die manier kwetsbare gezinnen bereiken en begeleiden binnen het project. Hiermee nemen we een risico. Wat als onze instrumenten toch niet 'aanslaan' of afdoende zijn? Of die verhuurder niet te overtuigen blijkt? Voor Samenlevingsopbouw Gent is het belangrijk dat projecten zoals *Buurzame Stroom* inclusieve projecten zijn, projecten in wijken waar iedereen aan kan participeren. En we willen hierrond experimenteren. Al te lang bleef het verhaal van hernieuwbare energie een verhaal van voorhoedegroepen die over voldoende middelen beschikken. Een nieuwe manier van energievoorzieningen kan enkel lukken als iedereen kan meedoen, als ook lage inkomensgroepen voordeel halen uit voorgestelde modellen. Daar gaan we voor, samen met een groot partnerschap die deze doelstelling volledig onderschrijft. ■

Meer info

www.buurzamestroom.be

Opbouwwerker: Noor Van Weverbergh

Solidariteitsfonds

Hoe je het ook draait of keert, zonnepanelen plaatsen vergt een investering. Die kan eerder beperkt zijn (enkel het plaatsen van zonnepanelen op een dak van gemiddelde grootte: 3000 à 4000 €) of substantieel (isoleren van het dak (gemiddeld 3500 €) of zelfs een vernieuwde of gedeeltelijk vernieuwde dakstructuur (8 à 10.000 €)). Via het solidariteitsfonds wil het partnerschap van *Buurzame Stroom* een fonds opzetten tot 30 000 €, waarmee we een 20-tal gezinnen expliciet willen ondersteunen bij het plaatsen van zonnepanelen. Daarbij richt het fonds zich in de eerste plaats tot noodkopers en huurders in de wijk. Een voorwaardekader bepaalt wie hiervoor in aanmerking komt. De vereiste middelen voor het fonds willen we via diverse kanalen verzamelen. Provinciale subsidie, bijdragen van projectpartners of buurtbedrijven, giften van sponsors of sympathisanten, crowdfunding in de wijk en bij andere projectdeelnemers. We merken dat het project veel goodwill creëert en dat mensen het belangrijk vinden dat het een inclusief project wordt waartoe iedereen zijn steentje kan bijdragen. Los van de nodige investeringsmiddelen, zijn er nog andere bezorgdheden die meespelen bij het realiseren van een zonnebuurt. Hoe kan je huurders woonzekerheid bieden of een faire verdeling van de opbrengsten van zonne-energie garanderen voor verhuurder, huurder en investeerder? Ook op langere termijn.

Hoog tijd om hier praktisch rond te ontwikkelen en samen degelijk uit te werken.

